

2018-047

Archeologienota Ramskapelle Hemmestraat

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

16-4-2018

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Hemmestraat te Ramskapelle (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied is 7263m² groot en is gelegen aan de noordzijde van de Hemmestraat. De dorpskern en parochiekerk van Ramskapelle bevindt zich net ten zuidwesten van het plangebied, aan de overzijde van de Hemmestraat. Ramskapelle is een deelgemeente van de stad Nieuwpoort, die zich zo'n 2km ten noordwesten bevindt. Beide kernen worden van elkaar gescheiden door de E40 autosnelweg. Iets meer dan 3km ten oosten van het plangebied loopt de IJzer. Het plangebied is momenteel braakliggend en niet bebouwd. Het wordt in het zuiden begrensd door woningen en tuinen langs de Hemmestraat, in het oosten en noorden bevinden zich landbouwgronden, in het westen zijn tuinen van woningen langs de Ramskapellestraat gelegen. Volgens de kadasterkaart bevindt er zich een waterplas centraal in het noorden van het plangebied, op de meest recente luchtfoto is deze evenwel niet te herkennen. Het plangebied zal verkaveld worden. Een interne wegenis zal in de zuidwestelijke hoek aansluiting geven op de Hemmestraat. Het definitieve ontwerpplan is op moment van opmaak van de archeologienota nog niet gekend, waardoor er vanuit wordt gegaan dat het gehele plangebied onderhevig zal zijn aan werkzaamheden. Het bouwrijp maken van de percelen, werfverkeer, het aanleggen van wegenis en nutsvoorzieningen, het optrekken van woningen en het inrichten van tuinzones zal een aanzienlijke bodemimpact met zich meebrengen.

De gehele dorpskern werd verwoest tijdens de Eerste Wereldoorlog. Ook op het terrein hadden de oorlogshandelingen hun invloed, getuige hiervan zijn een loopgraaf en een dubbele prikkeldraad-versperring aan de voorzijde ervan die zijn aangegeven op een loopgravenkaart van 1917 en op luchtfoto's. Deze structuren bevonden zich in de Belgische/geallieerde sector; de frontlijn lag zo'n 150m naar het oosten, ter hoogte van de spoorlijn Nieuwpoort-Diksmuide, met ten oosten ervan de geïnundeerde IJzervlakte.

Eind 18de eeuw en gedurende de 19de eeuw was het terrein onbebouwd. Archeologische sporen die dateren van voor de Eerste Wereldoorlog zijn zo goed als zeker niet meer te verwachten op het terrein: de lager gelegen ligging van de westelijke helft van het terrein en de aanduiding als uitgeveende gronden duiden er op dat de bodem in het verleden tot op aanzienlijke diepte is omgewoeld, alleszins tot op een diepte lager dan een relevant archeologisch niveau. Het is onwaarschijnlijk dat er zich na de ontvening nog bewoning ontwikkelde op deze lagere gebieden, daarvoor zijn deze lage, natte gronden niet geschikt. Ook de verwoestingen/bombardementen tijdens WO I zullen hun impact gehad hebben op de bodem voor de oudere periodes pre-WOI.

De loopgraafstructuur uit de Eerste Wereldoorlog werd bovengronds aangelegd en voorzien van een brede wal aan de vijandelijke zijde. Gezien de loopgraaf zo goed als geen ingreep in de bodem heeft teweeg gebracht, zal deze niet langer archeologisch waarneembaar zijn. Verder onderzoek op deze

structuur is bijgevolg niet zinvol en zal niet leiden tot nuttige kenniswinst. Prikkelraadversperringen zijn oppervlakkige structuren, deze zullen geen archeologische sporen hebben nagelaten. In de periode 2015-2016 vonden er volgens de luchtfoto's grondwerken plaats op het plangebied. De precieze aard van deze werken kon niet achterhaald worden, maar ook deze zullen ongetwijfeld invloed gehad hebben op de bodem en zullen de laatste sporen van de oppervlakkige aangelegde loopgraaf (indien nog bewaard) vernield hebben. Samenvattend hebben er dus al heel wat grondversturende activiteiten plaatsgevonden op het plangebied: ontvening, bombardementen tijdens de Eerste Wereldoorlog en recente grondwerken.

Op basis van bovenstaande gegevens kan besloten worden dat er met aantoonbare zekerheid zo goed als geen archeologisch erfgoed meer aanwezig kan zijn op het onderzochte terrein, en dat verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst. Er zijn dus geen verdere archeologische maatregelen nodig en de rapportering kon beperkt blijven tot een archeologienota met beperkte samenstelling.